

Stary Fordon – jednostka leżąca nad Wisłą, na wschodnim skraju Bydgoszczy, o dobrze zachowanych elementach historycznych, będąca przez wiele lat samodzielnym miastem.

Mapa 41. Granice Starego Fordonu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.google.pl/intl/pl/earth/>

Historia tego miasta w jej obecnej lokalizacji związana jest z przeniesieniem się w XIV w. na obszar dzisiejszego Starego Fordonu ludności z pobliskiego Wyszogrodu. Spowodowane to było zniszczeniami Wyszogrodu będącymi wynikiem najazdów krzyżackich⁷⁹. Po lokacji rozciągało się między dzisiejszymi ulicami Wyzwolenia, Krygera, Góralską, Filomatów i Zakładową.

Po uruchomieniu kanału bydgoskiego Fordon dzięki położeniu na styku żeglugi Gdańsk-Berlin stał się miejscem pobierania opłat i nadzoru transportu rzeczno-żeglownego. W 1780-83 zbudowano okazały budynek Dyrekcji Ceł i Akcyzy (dzisiejsze więzienie). Znaczne przyspieszenie rozwoju miasta nastąpiło w XIX i na początku XX w. Przede wszystkim znacząco wzrosła liczba mieszkańców z 1572 osób w 1804 r. do 2850 osób w 1910 roku⁸⁰ - zajmowali się głównie rolnictwem, rzemiosłem, sternictwem i rybołówstwem na Wiśle. Utwardzono drogę do Bydgoszczy, położono chodniki, wzmocniono brzegi Wisły. Zaczął rozwijać się przemysł. Utworzono kilka fabryk: tartak, cegielnia, żwirownia, zakład papierniczy, fabryka wyrobów cukierniczych, stolarnie, piekarnie, rzeźnie. Duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego miasta posiadały inwestycje komunikacyjne i budowa nowych obiektów. W 1885 r. połączono Fordon linią kolejową z Bydgoszczą a w 1891-93 zbudowano most fordoński⁸¹.

Jedną z cech charakteryzujących XIX w. Fordonu była jego wielokulturowość. W mieście egzystowały z sobą trzy nacje: Polacy, Niemcy i Żydzi.

W okresie międzywojennym Fordon był ośrodkiem przemysłu i rzemiosła. Największe znaczenie posiadała tu cegielnia, należąca do największych i najnowocześniejszych tego typu zakładów w kraju. W tym czasie następował także dalszy przyrost mieszkańców, osiągając w 1939 r. liczbę blisko 5000, rozwój życia społecznego i kulturalnego oraz poprawa komunikacji z Bydgoszczą poprzez linię autobusową. W okresie powojennym poprzez rozwój budownictwa, Fordon w dalszym ciągu poszerzał swoje granice⁸².

W 1973 r. w związku m. in. z potrzebą Bydgoszczy w zakresie nowych terenów mieszkaniowych, jak i ukształtowanych już silnych związków Fordonu z Bydgoszczą, został on włączony w jej granice administracyjne.

⁷⁹ Stary Fordon – rewitalizacja funkcjonalno-przestrzenna, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Bydgoszczy, 2013 r.

⁸⁰ Historia Fordonu http://www.tmmb.pl/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=72&Itemid=32

⁸¹ J. w.

⁸² J. w.